

18.9.2013

Selvitys työeläkelaitoksiin vaikuttavasta EU-säätelystä

Tausta

Työeläkevakuuttajat TELA on teettänyt selvityksen, jossa arvioidaan Suomen työeläkevakuuttajien toimintaa EU:n sisämarkkina- ja kilpailuoikeudellisen sääntelyn näkökulmasta. Suomen työeläkejärjestelmä on osa kansallista, lakisääteistä sosiaaliturvaa. Suomen liittyessä Euroopan unioniin TEL-järjestelmän lakisääteisyys ja sosiaalivakuutusluonteisuus tunnustettiin suhteessa muuhun vakuutustoimintaan.

Keskeiset johtopäätökset

Suomen työeläkejärjestelmästä ja sen asemasta suhteessa Euroopan unioniin

- *Suomen TEL-järjestelmällä on vakiintunut ja tunnustettu EU-oikeudellinen asema. Se voidaan EU:n komission puolesta kyseenalaistaa vain, jos Suomi itse muuttaa olennaisesti lakisääteisen eläkejärjestelmän sääntelyä ja toimeenpanotapaa. Järjestelmä on EU-oikeudellisesti sitä hyväksyttävämpi, mitä paremmin se pystyy tukemaan työperäistä liikkuvuutta.*
- *Työeläkevarat on määritelty komission päätöksellä tilastoinnissa osaksi Suomen julkista taloutta. Valtiontukioikeudellisesta näkökulmasta on tärkeää, ettei työeläkesijoituksia pidetä julkisina sijoituksina (ts. osana valtiota). Erityisenä riskinä on, että TEL-varoja ryhdyttäisiin käyttämään kansallisen strategisen omistuksen toteuttamiseen. Siksi on tärkeää, että työeläkelaitokset tekevät sijoituspäätöksensä kaikissa tilanteissa itsenäisesti.*
- *Kun komission vaikutus jäsenvaltioiden talouteen vahvistuu mm. talouskoordinaation kautta, myös komission mielenkiinto Suomen TEL-järjestelmään kasvaa. Työeläkevarat on tarkoitettu ainoastaan eläketurvan hoitamiseen, eikä niitä voida käyttää muun julkisen talouden vajeiden katteena. Valtion ja kuntien talouden sopeuttamistarvetta tulee tarkastella myös irrallaan työeläkejärjestelmästä.*
- *Työeläkejärjestelmän tulee pysyä selkeänä ja noudattaa EU-liittymissopimuksen yhteydessä sovittuja velvoitteita mahdollisimman tarkasti.*

Työeläkevakuuttajia koskevasta sääntelystä

- *Komissio on julkaissut valkoisen kirjan, ”Toimintasuunnitelma riittäviä, turvattuja ja kestäviä eläkkeitä varten”. Suomen ja suomalaisten toimijoiden kannat ovat olleet linjassa komission näkemysten kanssa. On kuitenkin olennaista, että Suomi pysyy mahdollisimman yhtenäisenä sen suhteen, että Suomen työeläkevarat kuuluvat kansainvälisessä jaottelussa jatkossakin lakisääteisiä sosiaaliturva-eläkkeitä edustavaan I-pilariin.*
- *Muuta vakuutustoimintaa sääntelevät henkivakuutus- ja lisäeläkelaitosdirektiivit eivät koske työeläkevakuutusta. Jos Suomi täyttää EU:n vaatimuksen TEL-toiminnan eriyttämisestä, sekä mahdollistaa alallepääsyn ja toiminnan harjoittamisen Suomessa, riski direktiivien soveltamisalan muuttamiseen on hyvin alhainen.*
- *Suunnitteilla oleva yhtiökohtainen hoitokustannusosa ei olisi EU:n liittymissopimuksen tai sisämarkkinaperiaatteiden vastainen. Kilpailunäkökulmasta muutosta voidaan pitää lähtökohtaisesti myönteisenä. Tehokkuus ja mahdollinen tuottavuuden nousu on myös vakuutettujen edun mukaista. Ottaen huomioon TEL-toiminnan erottamisen muusta vakuutustoiminnasta liittymissopimuksessa, kilpailukeinojen lisäämisessä tulisi kuitenkin olla maltillinen.*